

อุยารดี ภู่มาลี 2548: การวิเคราะห์ความหลากหลายทางนันทนาการในแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (อุทยานและนันทนาการ) สาขาวิชาอุทยานและนันทนาการ ภาควิชา
อนุรักษ์วิทยา ปรธานกรรมการที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์นภวรรณ ฐานะกาญจน์, Ph.D. 153 หน้า
ISBN 974-9841-11-5

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความหลากหลายของกิจกรรมนันทนาการ แรงจูงใจในการเข้าร่วม
กิจกรรมนันทนาการ และประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการไปเยือนแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ
และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมนันทนาการ แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ และประสบการณ์
นันทนาการที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการไปเยือนแหล่งนันทนาการ กับประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ ซึ่ง
ทำการศึกษารวม 9 ประเภท คือ น้ำตก ถ้ำ ลำน้ำ น้ำพุร้อน เส้นทางศึกษาธรรมชาติ ธรณีพิฐาน จุดชมวิว เกาะ
และชายหาด จำนวนรวม 18 แห่ง เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยว 1,062 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้
สถิติพรรณนา การวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) และการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม (Discriminant Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวประกอบกิจกรรมนันทนาการโดยเฉลี่ย 4 กิจกรรม สามารถจัดกลุ่มแรงจูงใจ
ในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการได้ 6 กลุ่มคือ 1) แรงจูงใจในการพัฒนาตนเองและจิตวิญญาณ 2) แรงจูงใจในการ
สัมผัสธรรมชาติ 3) แรงจูงใจในการพัฒนาสมรรถภาพทางร่างกาย 4) แรงจูงใจในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม 5)
แรงจูงใจในการหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดี และ 6) แรงจูงใจที่จะได้รับความสะดวกและปลอดภัย โดยการจำแนกกลุ่ม
แรงจูงใจดังกล่าวสามารถอธิบายค่าความแปรปรวนของตัวแปร 51 ตัวได้ร้อยละ 52.35 ส่วนการจำแนกกลุ่มประส
การณที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการไปเยือนแหล่งนันทนาการ สามารถจัดกลุ่มได้ 5 กลุ่มคือ 1) ประสบการณ์ที่ได้สัมผัส
ใกล้ชิดธรรมชาติ 2) ประสบการณ์ที่ได้พัฒนาสมรรถภาพทางร่างกาย 3) ประสบการณ์ในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม 4)
ประสบการณ์ที่ได้ความเป็นอิสระและการพัฒนาทางด้านจิตใจ และ 5) ประสบการณ์ในการปรับตัวเข้ากับสิ่งใหม่ โดย
การจำแนกกลุ่มประสบการณ์ดังกล่าวสามารถอธิบายค่าความแปรปรวนของตัวแปร 53 ตัวได้ร้อยละ 47.46 ในส่วนของ
การศึกษาคือความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมนันทนาการ แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ และประสบการณ์
นันทนาการที่นักท่องเที่ยวได้รับ กับประเภทแหล่งนันทนาการ พบว่ากิจกรรมนันทนาการ แรงจูงใจในการเข้าร่วม
กิจกรรมนันทนาการ และประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวได้รับมีความสัมพันธ์กับประเภทแหล่งนันทนาการ
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ($\chi^2 = 681.10$; Sig. = 0.00; Canonical Correlation =
0.54) ผลการศึกษานี้ชี้แนะว่าช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการของแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติในประเทศไทย
ควรมีจำนวนน้อยกว่าของประเทศตะวันตก เนื่องจากความหลากหลายทางนันทนาการมีต่ำกว่า

อุยารดี ภู่มาลี
ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

31 / พค / 48

Usaradee Phumalee 2005: Analysis of Recreation Diversity in Nature – based Recreation Areas.
Master of Science (Parks and Recreation), Major Field: Parks and Recreation, Department of
Conservation. Thesis Advisor: Assistant Professor Noppawan Tanakanjana, Ph. D. 153 pages.
ISBN 974-9841-11-5

The objectives of this research were to analyze the diversity of recreation activities, recreation motivation, and recreation experience of people who visited nature-based recreation areas in Thailand and to test the relationship between the activities, motivation, and experience with type of recreation areas. Data were collected from 1,062 visitors to 9 types of nature-based recreation areas including island, beach, waterfall, cave, river, viewpoint, nature-trail, geomorphology site, and hot spring. The total number of sample sites was 18; 2 sites for each type of recreation areas. The survey data were analyzed by descriptive statistics, Factor Analysis, and Discriminant Analysis.

The study found that most visitors engaged in 4 recreation activities. Factor analysis found that 51 items of recreation motivation could be grouped into 6 groups including 1) the motivation for personal and spiritual development; 2) motivation for nature experiencing and learning; 3) motivation for physical development; 4) motivation for social bonding; 5) motivation for escaping from routine; and 6) motivation for safety and comfort. The 6 factors accounted for 52.35% of variance in recreation motivation. The analysis found that 53 items of recreation experience could be grouped into 5 groups including 1) experience in being with nature; 2) experience in physical development; 3) experience in social interaction; 4) experience in being independence and spiritual development; and 5) experience in adapting into new environment. The 5 factors accounted for 47.46% of variance in recreation experience. Discriminant analysis found that recreation activities, recreation motivation, and recreation experience significantly correlated with type of recreation areas ($\chi^2 = 681.10$; Sig = 0.000; Canonical Correlation = 0.54). This study suggested that the recreation opportunity spectrum of nature-based recreation areas in Thailand should be classified into lower number of spectrum than the number within the system developed in north Americas due to the lower level of recreation diversity within the country.

Usaradee Phumalee

Student's signature

N. Tanakanjana

Thesis Advisor's signature

31, May, 2005